

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

En omarbetad utlänningsdatalag - Anpassning till EU:s dataskyddsförordning (Ds 2017-45)

Datainspektionen har granskat promemorian huvudsakligen utifrån myndighetens uppgift att verka för att människor skyddas mot att deras personliga integritet kränks genom behandling av personuppgifter.

Datainspektionen anser att promemorian i huvudsak är välarbetad. Med det sagt lämnas följande synpunkter.

1. Författningsförslag

I förslaget till utlänningsdatalagen i promemorian används förkortningen *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2016/679*.

Datainspektionen konstaterar att i förslaget till den kompletterande dataskyddslagen används förkortningen dataskyddsförordningen, jfr 1 kap. 1 § förslaget till kompletterande dataskyddslag. Datainspektionen anser att samma terminologi bör användas i nationell reglering vilket innefattar vilken förkortning som används.

6.3 Den rättsliga grunden finns i artikel 6.1 c och e i dataskyddsförordningen

Datainspektionen efterfrågar i det fortsatta lagstiftningsarbetet en analys som visar att lagstiftningen är proportionell mot det legitima mål som eftersträvas. Inspektionen anser vidare att den rättsliga grunden ska framgå direkt av utlänningsdatalagen.

I promemorian anges att den personuppgiftsbehandling som Migrationsverket, utlandsmyndigheterna och Polismyndigheten utför inom utlänningsdatalagens tillämpningsområde har sin rättsliga grund i artiklarna

6.1 c och e i dataskyddsförordningen, eftersom den är en rättslig förpliktelse alternativt nödvändig som ett led i myndighetsutövning och/eller för att utföra uppgiften av allmänt intresse. Vidare anges att denna rättsliga grund är fastställd nationellt genom lag eller annan författning.

För att en rättslig grund ska vara förenlig med dataskyddsförordningen är det inte tillräckligt att konstatera att grunden är fastställd i nationell rätt. Det är också viktigt att visa vilka överväganden som gjorts för att se till att den nationella rätten uppfyller ett mål av allmänt intresse och är proportionerlig mot det legitima mål som eftersträvas, enligt artikel 6.3. För att det ska vara möjligt att ta ställning till om ett visst lagförslag utgör en proportionell åtgärd måste det framgå hur det allmänna intresset har vägts mot integritetsintresset i just detta fall.

Datainspektionen kan konstatera att utredningen har redovisat proportionalitetsbedömningar gällande direktåtkomst samt genom hänvisning till utredningen om en ny dataskyddslag (SOU 2017:39) på arkivområdet. Inspektionen efterfrågar dock en redovisning av nödvändiga proportionalitetsbedömningar även i övrigt, för att visa att kravet på proportionalitet mot det legitima mål som eftersträvas i artikel 6.3 är uppfyllt.

Vidare anges i promemorian att det i utlänningsdatalagen inte behöver tas in någon hänvisning till dataskyddslagens regler i andra kapitlet om rättslig grund då dessa får ses som upplysningsbestämmelser utan egen rättsverkan eftersom dataskyddsförordningens regler är direkt tillämpliga.

Datainspektionen anser dock att för att det ska bli tydligt behöver det framgå direkt av utlänningsdatalagen med vilken rättslig grund myndigheten behandlar personuppgifter. Förslagsvis kan det i inledningen av ändamålsparagraferna hänvisas till relevant rättslig grund, artikel 6.1 c eller e.

12.1 Känsliga personuppgifter

Datainspektionen anser att undantaget från förbudet mot att behandla känsliga personuppgifter i artikel 9.2 g i dataskyddsförordningen ska framgå direkt av utlänningsdatalagen. Inspektionen anser vidare att det inte är förenligt med dataskyddsförordningen att förutsätta att proportionalitetsbedömningar har gjorts.

Utredningen bedömer att undantaget i artikel 9.2 g dataskyddsförordningen, som ger rätt att behandla känsliga personuppgifter om det är nödvändigt med hänsyn till ett viktigt allmänt intresse, omfattar all den verksamhet som bedrivs inom utlänningsdatalagens tillämpningsområde.

Datainspektionen kan konstatera att artikel 9 inte ger medlemsstaterna mandat att reglera undantag. Däremot kräver vissa av undantagen, exempelvis en behandling som är nödvändig av hänsyn till ett viktigt allmänt intresse i artikel 9.2 g, stöd i unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt. Unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt ska då stå i proportion till det eftersträvade syftet, vara förenligt med det väsentliga innehållet i rätten till dataskydd och innehålla bestämmelser om lämpliga och särskilda åtgärder för att säkerställa den registrerades grundläggande rättigheter och intressen.

Datainspektionen anser att det bör göras en hänvisning till dataskyddsförordningens artikel 9.2 g för att klargöra med vilket rättsligt stöd behandlingen av känsliga personuppgifter sker.

Utredningen anför att dataskyddsförordningen till allra största delen motsvarar 1995 års dataskyddsdirektiv och att det därför förutsätts att lagstiftaren har bedömt att den behandling som sker inom utlänningsdatalagens tillämpningsområde är proportionerlig mot syftet med behandlingen.

Datainspektionen konstaterar att det i och med dataskyddsförordningen tillförs nya kategorier av känsliga personuppgifter. Även om nu gällande utlänningsdatalag trädde i kraft så sent som 2016, behöver överväganden redovisas som visar att kravet på proportionalitetsbedömning är uppfyllt även avseende de nya kategorierna känsliga personuppgifter för att säkerställa den registrerades grundläggande rättigheter och intresse.

14.7 Automatiserade beslut

Datainspektionen ifrågasätter promemorians slutsats att artikel 22 endast avser automatiserade beslut som innefattar profilering.

Enligt promemorians bedömning avser artikel 22 i dataskyddsförordningen i likhet med artikel 15 i dataskyddsdirektivet endast automatiserade beslut som innefattar profilering. Datainspektionen delar dock inte denna uppfattning.

Det framgår tydligt av både bestämmelsens ordalydelse och av skäl 71 att artikel 22 är generellt tillämplig på automatiserade beslut. Se också artikel 29- arbetsgruppens vägledning om automatiserat individuellt beslutsfattande och profilering.¹ Datainspektionen förutsätter att man i det fortsatta lagstiftningsarbetet utgår från att artikel 22 är tillämplig även när profilering inte inbegrips i personuppgiftsbehandlingen.

14.9 Information om personuppgiftsincidenter

Datainspektionen bedömer att förslaget till undantag från skyldigheten att informera den registrerade om en personuppgiftsincident i 18 a § kan göras med stöd av artikel 23.1 e eller f.

I förslaget till 18 a § utlänningsdatalagen finns ett undantag från kravet i artikel 34 att informera den registrerade om en personuppgiftsincident. Undantaget innebär att skyldigheten att informera inte gäller om den personuppgiftsansvarige enligt lag eller annan författning eller enligt beslut som har meddelats med stöd av författning, inte får lämna ut uppgifter till den registrerade. Liknande undantag finns i 5 kap 1 § förslaget till kompletterande dataskyddslag (SOU 2017:39) gällande undantag från artikel 13 till 15 samt i 3 kap 11 § förslaget till brottsdatalag (SOU 2017:29).

Utredningen bedömer att undantaget kan göras på utlänningsdatalagens tillämpningsområde med stöd av artikel 23.1 f, då det får förutsättas att det tillkommit för att säkerställa ett viktigt mål av generellt allmänt intresse eller skyddet för rättsliga åtgärder.

¹ Guidelines on Automated individual decision-making and Profiling for the purposes of Regulation 2016/679", WP 251, s. 8

Datainspektionen har ingen erinran mot undantagets utformning men bedömer att stödet återfinns såväl i artikel 23.1 e som f.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Eva Håkansson efter föredragning av juristen Jenny Bård. Vid den slutliga handläggningen har även chefsjuristen Hans-Olof Lindblom och enhetschefen Vilhelm Andersson deltagit.

Eva Håkansson

Jenny Bård